

Vormgeving van de plannen voor de nieuwe Grote Markt te Turnhout - zie ook www.turnhout.be - het uitgebreid verslag van 13 oktober is er af te halen of u vraagt het aan bij communicatie@turnhout.be.

1. Laureatenwedstrijd

Eind 2006 organiseerde de stad Turnhout een Laureatenwedstrijd "Ontwerp Grote Markt". Het ging om een open wedstrijd met als voorwerp de uitwerking van een concept. Het bestuur kon na de wedstrijd beslissen om een onderhandelingsprocedure te starten met de laureaten.

De beoordelingscriteria waren als volgt:

- het concept voor het openbaar domein en de bijhorende elementen;
- de inpassing in het stedelijk en historisch weefsel;
- de mate waarin rekening wordt gehouden met het programma;
- de architecturale en stedenbouwkundige kwaliteiten.

Als randvoorwaarde werd gesteld dat de Grote Markt moet bijdragen tot de verhoging van de leefbaarheid van de stad en van de kwaliteit van het openbaar domein. Bijzondere aandacht moet gaan naar het karakter van de binnenstad en van het autoluw gebied. De Grote Markt moet terdege aansluiten op de voetgangersverbindingen (o.a. die naar de voormalige Brepolssite) en de aanwezigheid van groen moet gestimuleerd worden. Er werd verder in het wedstrijdreglement een opsomming gemaakt van gegevens over parkeren, verkeerscirculatie, openbaar vervoer en evenementen. Het reglement omvatte ook een beknopt programma.

De inzendingen waren talrijk en bijzonder uiteenlopend. De jury bestaande uit Linda Boudry, Anne Dompas, Willy Miermans, Stéphane Beel, Sylvie Bruyninckx, Hugo Meeus en Steven Matteusen, stond voor een haast onmogelijke taak. Binnen de context van de wedstrijd bleek het niet mogelijk om duidelijke lijnen te trekken doorheen de verschillende inzendingen. We citeren uit het juryverslag:

Bij het bespreken van de verschillende inzendingen heeft de jury bemerkt dat de inzendingen meer vragen oproepen dan er antwoorden werden gevonden. Vragen zowel betreffende de bedoelingen en visie van de ontwerper bij zijn inzending als vragen over de onscherpe randvoorwaarden en het ambitieniveau. Deze wedstrijd is dan ook een fantastische manier voor het aanbrengen van ideeën, nieuwe knelpunten en opportuniteiten.

De ideeën die in deze wedstrijd naar voor kwamen liepen zeer sterk uit elkaar. Dit was het gevolg van de randvoorwaarden die enerzijds veel te technisch waren en anderzijds over heel wat zaken geen uitspraak deden. Bovendien werd er geen uitspraak gedaan over wat voor soort plein de markt moet worden en welke rol de markt gaat spelen in de stad Turnhout. Het definiëren van het ambitieniveau voor de markt is een absolute must.

Verschiedende inzendingen bevatten goede ideeën, aanduidingen van de aanwezige problemen en er worden suggesties gedaan naar de oplossingsrichtingen. De jury is er dan ook van overtuigd dat alle inzendingen zullen bijdragen tot het opstellen van een scherpe projectdefinitie en ambitieniveau. De jury vindt het dan ook fantastisch dat de stad in deze procedure beslist heeft om laureaten aan te duiden die vergoed worden voor het naar vorenbrengen van ideeën.

Het is voor de jury duidelijk dat er eerst met verschillende betrokken partijen in Turnhout gesproken moet worden om tot een scherpe projectdefinitie te komen. De jury wil dan ook ten strengste aanbevelen dat de tentoonstelling doordacht wordt gebruikt, ingeleid en gekaderd om discussies over de inzendingen van de laureaten (en anderen) te vermijden en om alle inzendingen te gebruiken om een soort van stadsdebat of meerdere stadsdebatten op gang te brengen om zo, op basis van de inbreng van alle betrokken partijen, tot een duidelijke projectdefinitie te komen van waar men kan vertrekken voor het zoeken van de meest geschikte ontwerper.

Er werden drie laureaten aangeduid. De jury vroeg zich echter af of er voldoende gegevens voorhanden waren voor een onderhandelingsprocedure met de laureaten.

Procesbegeleiding stadsdebat

Eind 2007 startte de stad een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking. Er werd verwezen naar de ideeënwedstrijd "die meer vragen oproepen dan ze gaven".

De opdracht van procesbegeleiding omvatte het opstellen van een procesnota met communicatietraject, het doornemen van de verschillende inzendingen en het juryrapport om thema's te selecteren voor het stadsdebat, het inhoudelijk begeleiden van de stad bij tentoonstelling en stadsdebat, het begeleiden en modereren van gesprekken en ontmoetingen, het vastleggen van de opties voor de herinrichting en het opstellen van een eindnota.

Ten slotte vroeg het bestek naar een voldoende heldere en scherpe projectdefinitie voor de herinrichting van de Grote Markt, zodat de studieopdracht kon worden aangevat.

In onze offerte hebben we voorgesteld om alvast enkele thema's naar voor te schuiven om het stadsdebat op te tillen boven de persoonlijke voorkeur.

Methodologisch leek het, zoals vermeld in het bestek, aangewezen om een scherpe analyse te maken van de inzendingen en het juryrapport van de wedstrijd van 2006. Maar we blikten ook terug op het symposium dat in 2004 werd georganiseerd door Atelier Publieke Ruimte.

Eveneens interessant was het materiaal verzameld tijdens één van de workshops rond het PPS-Masterplan in het najaar van 2006 gewijd aan de Grote Markt. De resultaten van voornoemd symposium bleken toen heel wat stof tot discussie op te leveren. Het is dus niet toevallig dat het PPS-Masterplan opgesteld door WIT-architecten ook een aantal zeer heldere uitspraken doet over de positie van de Grote Markt in het stedelijk weefsel van Turnhout.

2. Communicatietraject

Bij de aanvang van de opdracht spraken we af om het communicatietraject in gezamenlijk overleg op punt te stellen. Het leek ons niet zinvol om vooropgestelde keuzes tijdens het debat in vraag te stellen: de Grote Markt moet plaats bieden aan de markt, aan de kermis, en aan gebruikelijke evenementen. Ook de huidige keuzes van mobiliteit en parkeren zijn geen onderwerp van het stadsdebat: hoewel hier wijzigingen kunnen optreden in de toekomst is het niet opportuun om dat aspect te vermengen met een publiek debat over het gebruik van de Grote Markt.

Wat het traject betreft leek het aangewezen om de actie te starten op een moment dat de markt leeggemaakt wordt: dan ziet het publiek welke ruimtelijke mogelijkheden er ontstaan wanneer de plaats niet meer ingenomen wordt door geparkeerde auto's. In functie van een haalbaar tijdschema werd uiteindelijk beslist om de campagne te starten tijdens de Bloemenmarkt op 18 mei.

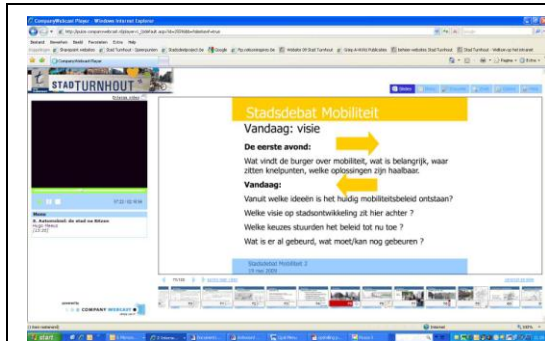
Het eerste publieke evenement werd geflankeerd door een tentoonstelling over de ideeënwedstrijd in het kantoorgebouw van Brepols (zie volgend hoofdstuk voor een uitgebreide analyse van de inzendingen) en door een bezoek aan de kerktoeren van waaruit het publiek de Markt eens in een ander perspectief kon bekijken. Bezoekers aan tentoonstelling en kerktoeren kregen de gelegenheid om hun eerste indrukken over de Grote Markt op een Post'it neer te schrijven.

Het startevenement werd aangekondigd en begeleid door een campagne in de gebruikelijke media (stadskrant, webstek, stadstelevisie). Het filmpje op de stadstelevisie omvatte een interview met Hugo Meeus die uitleg gaf over het autovrij maken van de markt en wat dat zoal aan vragen opwerpt. Hij kondigde ook de verschillende stappen van het stadsdebat aan. Marc Martens vertelde over de veranderende betekenis van de markt in de loop van de geschiedenis: nu mensen met hun auto zowat overal naartoe kunnen rijden is er niet meer dezelfde specifieke

gerichtheid op de ene grote marktplaats van de regionale stad. Toch blijft die markt een belangrijke plaats van ontmoetingen en gebeurtenissen. Er is een diepgaande reflectie nodig om de markt een nieuwe zinvolle betekenis te geven.

Er werd afgesproken om twee stadsdebatten te houden, telkens in het kantoorgebouw van de voormalige Brepolsfabriek, en met de tentoonstelling als achtergrond.

3. Webstek en Torenbezoek met post-itjes

Het eerste debat zou een soort kickoff zijn: laat iedereen zijn mening maar geven (en waarom niet kankeren) over de plannen voor de Grote Markt. Om het debat te stofferen zou het materiaal van de ideeënwedstrijd geordend worden in enkele duidelijke thema's. Ook de reacties op de Post'its en op de webstek van de stad konden voeding geven aan de discussie. Hierna enkele voorbeelden: Leefbare markt

Vinden jullie dat gezellig? Op een terras zitten en om de paar minuten een bus voorbij zien komen, die al zijn stank en uitlaatgassen uitstrooit over uw lijf en leden en tot overmaat van ramp uw glas besmet en al het lekkers daarin ook. Gezondheid troef. En dan maar klagen over de rokers op café. Nee nee, er moeten geen bussen meer vertrekken of aankomen op de markt. Er zijn andere mogelijkheden. Ooit al eens gehoord van een pendeldienst? En DE LIJN kan ook eens de moeite doen om zijn trajecten te herzien. Dat de stadsbus blijft rijden, daar kan ik inkomen, maar de rest, weg ermee. Ik opteer voor een leefbare, gezonde en veilige markt. Dit kan niet als er, per dag, ongeveer 250 bussen de markt passeren. Anders kunt U op onze nieuwe markt, de 2de grootste van België nota bene, echte mazout drinken.

4. Het eerste stadsdebat Grote Markt

a. verloop

Het eerste stadsdebat werd ingezet met een dubbele inleiding. We verwijzen naar de Power-Point presentaties voor een gedetailleerde weergave.

In een eerste inleiding gaf Koen Stuyven een reflectie over de sporen die de moderne tijd achterlaat. Globalisering, schaalvergroting en automobility veranderen de betekenis van een Grote Markt. De heraanleg moet ook gezien worden in de concurrentiestrijd die steden leveren, nu ze niet meer automatisch kunnen rekenen op een traditioneel cliënteel uit de eigen regio.

We kunnen een aantal trends onderscheiden: de stad als belevingsruimte (funshopping, toerisme,

circuits, terrassen...), de stad als platform voor het dagelijks samenleven, de markt als feestruimte, de vlakke vloer die voor alles en iedereen geschikt is, het lichtplan dat de (beleefbare?) dag verlengt... Deze trends houden ook bedreigingen in: wild parkeren van fietsen, de vercommercialisering van de stad, de terrasdruk...

In een tweede inleiding gaf Marc Martens een overzicht van de vijf discussiethema's die in vorig hoofdstuk zijn ontwikkeld: de verloren geschiedenis, het groen hart, randen en plekken, activiteiten, mobiliteit.

Deze thema's werden geïllustreerd met een ruime greep uit het beeldmateriaal van de ideeënwedstrijd.

b. verslag

Uiteraard was het een levendige avond, opgefleurd door de aanwezigheid van enkele luidruchtige en kleurrijke querulanten. Alleen een litterair verslag zou een gevoelige weergave kunnen geven van het evenement.

Een aanwezige richtte zich luidkeels tot zijn achterbuurvrouw om zijn gelijk te halen: "Weg met die fietsers op de markt. Ik werd door zo'n jonge losbol aangereden, zulke grote blauwe plek heb ik er aan over gehouden op mijn bil mevrouw!".

Een ander kon amper wachten op de wandelmicro om zijn gram te halen. Ik zei hem nog: "niet roepen anders denken de mensen dat je kwaad bent". "Maar ik ben kwaad" schreeuwde hij in de micro, "waar zal de stad het geld halen om dat allemaal te betalen, die parking onder Brepols, en een nieuwe Markt, en straks nog dat ander winkelcentrum?..." Voor- en tegenstanders van fietsen gingen met elkaar in de clinch. "Weg met die fietsen!". "Komaan zeg, ik doe nu moeite om met de fiets naar de stad te komen, en nu willen jullie me weg, of onder de grond stoppen!"...

Het is onze overtuiging dat dergelijke bijeenkomst absoluut noodzakelijk is om een stadsdebat te lanceren. Mensen moeten hun hart kunnen luchten, en voor de meer bedaarde aanwezigen vormen deze heftige reacties een opstap naar een meer bedachtzame discussie.

In onze ijver om de levendige discussie enigszins in goede banen te leiden konden we zelf geen nota's nemen tijdens het debat. Maar samen met enkele betrokkenen van de stadsdiensten reconstrueerden we de belangrijkste items als voorbereiding op het tweede stadsdebat.

De verloren geschiedenis

- -men heeft wel het oude stadhuis afgebroken, waarom niet de kerk die daar in de weg staat?
- de geschiedenis is niet echt een bekommernis en dus wel degelijk verloren?
- of is het zo evident en vanzelfsprekend voor de stedelingen dat het niet ter sprake komt?
- geschiedenis is niet echt gekend
- moet dus invulling krijgen in het ontwerp

Het groene hart

- wedstrijdinzendingen stellen zeer uiteenlopende en zelfs tegenstrijdige oplossingen voor
- moet er wel groen op de markt?
- maak er een stadspark van!
- blijf uit het hof! Geen activiteiten! Gun ons wat rust en verpozing!
- groen concentreren rond de kerk
- vooral monumentaal groen
- is een groenrand rond de markt wel gewenst?
- pas op met de ondergrond, niet alle bomen kunnen groeien wegens aanwezige oude funderingen en beddingen

Randen en plekken

- de randen zijn chaotisch en lelijk
- vormt de kerk geen scheiding?
- hebben zuid- en noordzijde geen verschillende roeping?
- moeten we de markt niet alleen aan de zuidzijde zien zoals vroeger (toen de kerk aan de noordzijde volledig ingebouwd was)?
- wat is de betekenis van de verschillende kerktoegangen?

Activiteiten

- ze mogen de leefbaarheid van de stad niet in het gedrang brengen
- ze moeten gepast zijn in omvang en frequentie
- ze dienen te functioneren op schaal van de stad en de eigen regio

Mobiliteit

- de bussen zijn ronduit hinderlijk
- er zijn talrijke conflict tussen fietsers en voetgangers
- er is een gebrekkig fietscomfort
- er is eveneens een beperkte toegankelijkheid voor alle gebruikers: rolstoelen, ouderen, kinderen, koetsen...

5. Het tweede stadsdebat

Het tweede stadsdebat kende een heel ander verloop dan het eerste. Heeft het te maken met de aangeschreven doelgroep, met het feit dat de publieke campagne (gestart met de Bloemenmarkt) al iets in het verleden lag, met de specifieke vraagstelling in de uitnodiging...?

In ieder geval was het publiek ongelooflijk beschaafd, aandachtig, betrokken... en dit terwijl we bij het opzetten en het modereren van de avond geen enkel compromis hebben gesloten.

In de inleiding werd duidelijk beklemtoond dat het tweede debat geen herhaling mocht worden van het eerste debat: iedereen had zijn gemoed kunnen luchten de eerste avond en dat had deugd gedaan. Maar nu was de tijd gekomen om vooruit te zien.

Het was ook niet de bedoeling om die avond ook het eigenlijke ontwerp van de Grote Markt te maken: dat is de taak van de ontwerper die de stad zal aanstellen. Wel moesten

de belangrijkste randvoorwaarden opgelijst worden die aan de ontwerpers zouden meegegeven worden.

Hoewel dergelijke dubbele boodschap heel moeilijk ligt in een debat, respecteerde het publiek plichtsgetrouw deze uitgangspunten!

We namen ruim de tijd om de zaak uit de doeken te doen: de avond duurde zo'n drie uur, maar de mensen bleven aandachtig luisteren tot het einde. Het illustreert nogmaals hoe betrokken de mensen zich wel voelden. Het programma bestond uit drie hoofddelen:

Eerst kwam er een terugblik op het eerste stadsdebat: we overliepen alle bezwaren, bedenkingen en suggesties. Het publiek kreeg ook ruimschoots de tijd om aan te vullen of te corrigeren waar nodig.

Verder brachten we een uitvoerig verslag van de bilaterale gesprekken: de verschillende gesprekspartners passeerden de revue, hun ervaringen werden gedetailleerd overgebracht en eveneens met het publiek besproken.

Het derde deel omvatte een omschrijving van de ontwerpopgave: de randvoorwaarden van het ontwerp voor de Grote Markt werden in een zevental thema's gesynthetiseerd. Telkens volgde een bespreking met het publiek, waarbij veel individuele aanwezigen aan het woord konden komen. We sloten dit deel af met een drietal onopgeloste vragen.

Tijdens de receptie hadden we de mogelijkheid om over het debat van gedachten te wisselen met verschillende genodigden. Naar aanleiding van een latere gemeenteraadscommissie over de ruilakte rond Turnova kwam het stadsdebat over de Grote Markt eveneens ter sprake. Deze gesprekken leverden enkele belangrijke methodologische inzichten op.

- De aanwezigen stelden de openhartige verslaggeving op prijs over het eerste stadsdebat en over de bilaterale besprekingen.
- De aanwezigheid en de betrokkenheid van verschillende mensen van de stadsdiensten werd erg op prijs gesteld. Er was ook waardering voor de zeer directe en ongedwongen tussenkomsten van de schepen.
- Na de twee eerste delen van het debat (verslag van het eerste debat, verslag van de bilaterale gesprekken) hadden de aanwezigen het gevoel dat alle aspecten van het vraagstuk terdege waren overwogen en onderzocht. Ze vroegen zich angstig af hoe die wirwar van gegevens tot één geheel kon worden gesmeed.
- Het derde deel ten slotte gaf het nodige perspectief: de vooropgestelde principes konden rekenen op instemming van de aanwezigen en leken het goede kader te vormen waarbinnen het stadsbestuur het project verder kon aansturen.

a. ontwerpopgave

We geven hier kort de zeven thema's weer die de ontwerpopgave voor de Grote Markt kunnen schragen. We verwijzen eveneens naar de presentatie van die avond voor meer gedetailleerd materiaal.

Beschikbaarheid

In tegenstelling tot wat veel mensen denken (onder meer zij die vinden dat de kerk "in de weg staat") is de Grote Markt van Turnhout bijzonder uitgestrekt: een vergelijking met een voetbalveld of met de markten van Brussel, Antwerpen, Mol, Herentals... zijn sprekend.

We weten niet welke functies de Grote Markt in de toekomst zal ontvangen. We moeten de ruimte dan ook zo beschikbaar mogelijk aanleggen, zonder anekdotiek of te expliciete ingrepen voor de huidige activiteiten en evenementen. De aanleg van een kiosk in het midden van de markt is geen goed idee omdat deze schikking een antwoord is op een zeer specifiek gebruik en wellicht veel andere functies in de weg staat.

De beschikbaarheid staat los van het materiaalgebruik van de bodem: de Messeplatz in Basel (asfalt), het Praça do Commercio in Lissabon (natuursteen) of de grote markt in Mechelen (kasseitjes) zijn drie voorbeelden van "beschikbare" ruimtes met een volstrekt verschillende materialisatie.

Beschikbaarheid betekent niet dat er niets mag komen op de grote markt: er zijn voldoende stedelijke voorbeelden van kunstwerken, fontein, groenmassieven die een rol kunnen spelen in het openbaar domein zonder andere functies in de weg te staan. We lieten voorbeelden zien van het Millennium Park in Chicago, met prachtige kunstwerken en een grote kruidentuin waar de lokale regionale vaste planten zijn verzameld.

Duidelijkheid

Een publieke plaats waar zoveel verschillende evenementen plaats vinden, heeft nood aan duidelijkheid om de veiligheid te allen tijde te garanderen. De Grote Markt zelf toont momenteel zowel hoe het kan als hoe het niet mag, en dit in aanleg en in gebruik. In sommige delen is de veiligheidspassage op de juiste afstand van de gevels netjes afgebakend met een sobere inzet van lage boordstenen. Op andere plaatsen (ter hoogte van het stadhuis bv.) is volstrekt onduidelijk hoe de verschillende zones verlopen.

Deze onduidelijkheid maakt het ook moeilijk om de vrije veiligheidszone af te dwingen bij evenementen. In de praktijk stellen we vast dat de theoretische en praktische opstelling van kermis en markt nogal eens verschillen.

Maar zelfs wanneer er duidelijkheid is, dan nog zal er moeten opgetreden worden. De dag zelf van het stadsdebat konden we vaststellen dat de goed afgebakende veiligheidszone werd ingenomen door terrassen.

Bij veel betrokkenen (marktmeesters...) leeft er een duidelijke zorg over dit thema: verschillende markten in omliggende gemeentes zijn al zeer functioneel opgesteld met minimale en discrete aanduidingen op de bodem.

Hof

De hof dient uitgebreid en versterkt te worden om enerzijds de kerk beter te omkaderen en anderzijds voldoende groenmassa te hebben om een betekenisvol gebruik mogelijk te maken. Een sterk en vernieuwend ontwerp voor deze bijzondere ruimte moet integrerend deel uitmaken van de ontwerpopgave van de Grote Markt. Gezien de beperkte oppervlakte en het dynamische gebruik van de Markt in zijn geheel, is een laagdynamische opvatting voor de hof aangewezen. Tijdens het stadsdebat lieten veel mensen hun verzoeking horen naar wat rust op de Grote Markt.

Sporen

Het is duidelijk dat de verschillende historische doorgangen geherwaardeerd moeten worden en een plaats moeten krijgen in het nieuwe ontwerp. Dat dit niet op een karikaturale uitdrukkelijke manier moet gebeuren is evident. Er liggen enkele vanzelfsprekende denksporen op tafel: aandacht voor de bestrating die de binnengebieden ontsluit, een correcte relatie met mogelijke overdekte terrassen, een aangepast lichtplan, hiërarchie van de doorgangen i.f.v. hun relatieve belang...

Schakels

De aansluitingen op de verschillende omliggende straten zijn, zoals altijd in een historische context, zeer gevarieerd. We pleiten dan ook voor een minutieus ontwerp van deze overgangsruidtes dat een antwoord biedt op volgende vraagstukken: het organiseren van voetgangers- en fietsstromen, het discreet geleiden van het huidige en toekomstige autoverkeer, het positioneren van buslijnen, het afbakenen van zinvolle terrasruimtes (al of niet overdekt), het inbrengen van forse groenelementen in het marktbeeld.

Publiek karakter

Een Grote Markt is ondenkbaar zonder publieke zitruimte. Mensen mogen niet alleen aangewezen zijn op de caféterrassen wanneer ze een zitplaats zoeken om te verpozen. De zuidelijke rand van de hof is hiervoor de aangewezen plaats wegens de bezonning, de ietwat afgelegen positionering, de rust, het overzicht over het plein...

Bushaltes

Het ontwerp van de Grote Markt moet ten slotte een oplossing bieden voor twee grote bushaltes aan de noordelijke en oostelijke zijde.

Dit is een bijzonder lastig ontwerp vraagstuk omdat het gaat om relatief grote ruimtes (vier dubbele bussen achter elkaar in één haven), die ook belangrijke voetgangersstromen genereren (bv. vanuit het H; Graf).

De vormgeving van de overkappingen moet de nodige subtiliteit vertonen om het complete beeld van de markt niet te verstoren, en voldoende beschutting bieden aan de wachtende.

De bushaltes moeten met zorg gepositioneerd worden ten opzichte van de wanden van de markt: aan de noordelijke zijde ten opzichte van de daar aanwezige horeca met mogelijke conflicten voor gevolg, en aan de oostelijke zijde ten opzichte van de toegang naar Turnova die een goede voetgangersdoorstroming vereist.

6. Bilaterale gesprekken

Op woensdag 25 juni werd een werkdag voorzien met verschillende partners.

Om 10 uur spreken we af met de Archivaris, Adak en Erfgoedcel

Om 11 uur zien we graag enkele mensen van horeca en handel van de Grote Markt

Om 12 uur zien we de mensen die evenementen organiseren: stadhuis, toerisme, sport, beiaardcomité

Om 13 uur spreken we met preventie en politie en Koort over parkeren, fietsen en toegankelijkheid voor minder mobiele

Om 14 uur spreken we over de bussen met de Lijn

Om 16 uur kijken we naar verlichting, groen met de dienst wegen en groendienst en erfgoedcel

Om 17 uur spreken we met de mensen van de misvieringen, kerkhof

Om 18 uur zien we de commissie van de marktkramers

Om 19 uur hebben we een gesprek over de kermis en veiligheid en doorgang met de burgemeester, dienst gebouwen en brandweer

Verslag

We geven hierna een verslag van de verschillende gesprekken op hoofdpunten, zoals het ook tijdens het tweede stadsdebat aan het publiek werd meegegeven.

Ook deze debatten verliepen met de nodige levendigheid en humor. Bijzonder plezierig moment was toen we onomwonden aan de marktkramers de klacht van de kerkfabriek overmaakten dat ze tegen de kerk plasten. "Maar meneer, dat is een vicieuze cirkel. Er zijn geen toiletten op de markt. We zijn dan verplicht om in de cafés naar toilet te gaan en daar kan het maar na het bestellen van een consumptie: een tijd later is dan natuurlijk weer zover! Het hoeft dan toch niet te verwonderen dat de marktkramers wildplassen."

Horeca

- de eerste reactie is er een van ontmoediging: "er komt toch niets van". Er zijn al zoveel plannen gemaakt die op niets uitdraaiden
- er zijn verschillende belangen afhankelijk van het type zaak
- de horeca is geen hechte groep: veel wissels in uitbating, verschillende profielen
- het zal lang duren voor bezoekers wennen aan een autovrije markt; de leegte zal misschien choqueren maar krijgt wel invulling
- evenementen liefst op familiaal niveau van Turnhout: niet allemaal "vrijdagen" maar ook markt, kermis...
- bussen maken lawaai, stinken, daveren...
- sommige doorgangetjes functioneren niet meer en moeten geherwaardeerd
- de groep moet langzaam opgebouwd worden met zowel uitbaters als eigenaars
- kan er via de stad geen samenaankoop van meubilair, parasols... afgesproken worden?
- leegte zal misschien choqueren maar krijgt wel invulling
- het overzicht moet behouden blijven; pas op met bomen en vaste opstellingen; wie op de markt komt moet direct zien waar hij naartoe wil gaan
- fietsen zijn belangrijk (60% van klanten) maar hoe het stallen oplossen?

Evenementen

- sportdienst vraagt multifunctionaliteit
- een vlakke open ruimte volstaat; er moet geen plaats gemaakt worden voor competitiesport; het volstaat dat men op de markt kan naar buiten treden
- link met sportevenementen op andere plaatsen: banieren, videoschermen...
- beiaardconcerten zijn slecht georganiseerd: kunnen gangetjes en daken in project Turnova als luisterplaats georganiseerd worden?
- moet er geen geluid als achtergrond ingezet worden om storend lawaai te dempen?

Politie

- alle vormen van veiligheid zijn essentieel
- vaste evacuatie rond markt: minstens 4 meter breed en op 4 – 8 meter van gevels (KB brandvoorkoming en -bestrijding)
- moet de bus niet zoveel mogelijk door kunnen, ook tijdens evenementen?
- het materialiseren van het traject van het openbaar vervoer is een middel om zones af te bakenen (markt, terrassen...)
- we moeten het aantal verkeersborden proberen te beperken; de verkeersafwikkeling moet vanzelfsprekend zijn

De Lijn

- Turnhout is het centrum van een groot gebied
- de Grote Markt is een essentiële schakel
- er is geen alternatief in het stadsweefsel; de ring ligt te ver
- er kan reductie van 30 % in aantal bussen gerealiseerd worden op de markt, indien de buffer elders kan georganiseerd worden
- de twee belangrijke opstapplaatsen liggen aan de oost- en noordzijde: ze vereisen vier dubbele bussen achter elkaar in één haven
- we overlopen het traject van de verschillende lijnen: Tilburg, Baarle Hertog Mol, Arendonk Antwerpen, Beerse Leuven, Geel

Wegen en groendienst

- sommige bomen doen het niet wegens de oude trambedding onder de markt
- vooral de bomen rond de kerk zijn belangrijk
- hof: pas op voor onderhoudslast
- oppervlakte moet gemakkelijk veegbaar zijn

- ondergrondse elektriciteitskasten voor diverse evenementen

Lichtontwerp:

- de meeste gevels zijn niet waardevol
- wel waardevol zijn de kerk, de post en de doorgangetjes
- mogelijke problemen met ondergrond

Kerkfabriek

- alle kerktoegangen zijn op een of andere manier van belang
- de hoofdingang moet steeds vrijgehouden worden voor ceremonieën
- de vluchtwegen moeten eveneens steeds vrijgehouden worden
- er is veel wildplassen tegen noordgevel
- hoe verlopen de eigendomsgrenzen op de markt?
- de glasramen daveren tijdens de vrijdagen! Is er wel genoeg controle op de geluidslast?
- alle toegangen zijn gelijkvloers; er moeten geen bijzondere maatregelen genomen worden voor minder mobiele mensen
- er zou een mogelijkheid moeten zijn om minder mobiele mensen steeds gemakkelijk voor de ingang af te zetten

Marktkramers

- de markt is belangrijk op regionaal vlak
- een publiek toilet is welkom
- er zijn vandaag geen piketten meer nodig om een standje op te zetten
- er zou marktruimte vrijgehouden moeten worden voor een efficiënte en rechte opstelling
- er is een wachtlijst van marktkramers
- er mogen plaatsen verloren gaan als het de efficiëntie en het overzicht verhoogt
- een vlakke bodem zonder obstakels is gewenst
- er leven een aantal ideeën voor creatieve themamarkten

Kermis en evenementen

- de kermisattracties moeten goed door elkaar gemixt worden
- de foorkramers willen vaste plaatsen terwijl bezoekers afwisseling vragen: dat is een mogelijke contradictie
- de Markt staat eivol
- verspreiden naar Warande is geen optie want dat ligt te ver af
- vooral de "vrijdagen" zijn veeleisend
- voor dergelijke grote evenementen is er eigenlijk maar één opstelling mogelijk

7. Heraanleg Grote Markt Turnhout start begin 2010

Na de stadsdebatten lag een mooi programma klaar voor de nieuwe Grote Markt. Er bleven echter drie vragen over voor de mensen van Stramien een schets konden maken. Komt er een ondergrondse fietsenstalling? Wat met de terrassen? Welke timing is dan haalbaar? Ook de 'poorten' van de markt krijgen aparte aandacht voor nieuwe doorsteken.

We zijn nu klaar om in twee fasen het grootste terras van de Kempen te realiseren op een kwaliteitsvolle manier.

De markt van Turnhout, één van de grootste van Vlaanderen, is nog het best samen te vatten in: de levendige rand, het open plein en de intieme stadstuin. Ze zal plaats bieden aan de zaterdagse markt, de kermis, de evenementen, ceremonies en vooral aan mensen die elkaar ontmoeten. Horeca, handel en zaterdagse markt ontvangen de bezoeker er in het salon van de stad.

8. Timing

Zoals u wellicht weet heeft elk project vandaag twee fasen: het onderzoek van de ondergrond en de heraanleg zelf. Tijdens het archeologisch onderzoek zorgen publieksmomenten voor informatie en animatie over de opgravingen en de geschiedenis.

Nog voor de eigenlijke aanleg onderzocht, zoals wettelijk voorzien, Adak de ondergrond. Na meerdere gesprekken en lang puzzelen, kunnen horeca en marktkramers gerust zijn. De marktkramers kunnen er zo lang mogelijk blijven.

- Na de opbraak van Verlooren Mondagh op 19 januari maakt Adak vijf proefputten. Parkeren op de markt is die week onmogelijk. De zaterdagse markt blijft. De putten worden nadien dicht gelegd.
- Op 22 februari begint men met de opgravingen aan de noordkant naar de vroegere woningen Victor Van Halstraat en de oude school. De bussen gaan naar de zuidkant. Parkeren is vanaf dan niet meer mogelijk. De zaterdagse markt blijft in een andere opstelling op de markt tot na de opruim van Havo. Op 3 april verhuist de zaterdagse markt naar parking Stadspark.
- In april legt men de noordkant terug dicht zodat de bussen er terecht kunnen en start het archeologisch onderzoek aan de zuidkant.
- Tot aan het groot verlof graaft Adak aan de zuidkant naar het oude stadhuis, de schuilkelder en de plaats van het infiltratiebekken. Die gaan terug dicht en worden met asfalt afgewerkt.
- Tijdens het verlof kunnen alle gebruikelijke feesten plaatshebben. Op dat moment hangen de nieuwe plannen uit.
- In september beginnen de nutsmaatschappijen en daarna volgt de heraanleg van gevel tot gevel. De timing daarvan kennen we pas in het voorjaar. De werken krijgen een aparte opvolging door Evert De Baere van het studie bureau voor een mooie en degelijke uitvoering van de vernieuwde markt.

9. Verdere opdrachten

- Enkele te nemen besluiten: verhoogde boordsteen, toegang poorten,
- Detaillering en maatvoering in samenspraak met marktkramers
- Lichtplan
- Materialenkeuze met werkgroep raadsleden
- Plan van aanpak Horeca voor eenvormige terrassen van light versie tot full option
- Redactie van een eindplan
- Planning van de werken en toelichting minder hinder

10. Publiekswerking tijdens het archeologisch onderzoek

Zie plan culturele sector en Adak

11. Toelichting en opvolging werken

